

Opvattingen van het college of burgemeester ex. artikel 33 Reglement van Orde. De griffie zorgt voor verspreiding. Beantwoording volgt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen 4 weken.

Naam en fractie: Max de Goede (PLEK)
Datum indiening: 18 november 2024
Datum antwoord: 26 november 2024
Onderwerp: Beleidskader Duurzaamheid

Inleiding

PLEK heeft een aantal vragen m.b.t. de Beleidskader Duurzaamheid.

Inleiding:

PLEK is blij te zien dat het college veel aandacht heeft voor duurzame ontwikkeling/duurzaamheid in de breedte in de gemeente en daarvoor nu een concreet en SMART geformuleerd duurzaamheidsbeleid wil gaan opstellen. Het (kader)document gaat breed in op ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving als klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie en voedsel (naast o.a. zaken zoals fairtrade, duurzaam inkopen en MVO). Daarmee zijn vooral de 17 SDG van de VN als richtinggevend en hoofddoel aangekaart.

We hebben gehoord van het college dat dit kaderdocument niet beschouwd wordt als een beleidskader klimaatbeleid, maar als beleidskader duurzaamheid (met daarin wel enkele aanknopingspunten en raakvlakken met klimaatbeleid) Fijn om te horen dat het college erkent dat we momenteel in concreto nog geen SMART geformuleerd Klimaatbeleid(plan) hebben.

PLEK ziet dit document ook voornamelijk als een beleidskader Duurzaamheid en niet als een beleidskader klimaat. Er is namelijk een wezenlijk verschil tussen Duurzaamheidsbeleid en Klimaatbeleid.

Duurzaamheidsbeleid is een ambitie-stellend beleid gericht op klimaatadaptie, energietransitie, milieu, circulaire economie, mobiliteit en lucht- en externe kwaliteit en het behalen van de Sustainable Development Goal's van de VN.

Klimaatbeleid omvat echter beleid dat **specifiek** is geformuleerd om klimaatverandering aan te pakken en kan van lokale, nationale of internationale aard zijn. Klimaatbeleid richt zich met name op de reductie van broeikasgassen, dus niet op klimaatadaptatiebeleid. In klimaatbeleid staat per definitie S.M.A.R.T. beschreven hoe een overheid haar klimaatdoelstellingen wil bereiken, dus specifiek (reductiedoelstellingen), meetbaar en vooral tijdsgebonden. Juist mitigatie speelt hier een vooraanstaande en belangrijkste rol in. Mitigatie is erop gericht om de uitstoot van broeikasgassen tot netto 0 (nul) te brengen, om klimaatverandering zo veel mogelijk te voorkomen. Zie ook landelijk klimaatbeleid.

Vraag 1

Inleiding vraag 1:

In de inleiding van het raadsvoorstel van het college staat: Wereldwijd hebben we te maken met klimaatverandering. In 2019 is het Nederlands Klimaatakkoord getekend om dit maatschappelijk probleem aan te pakken. De bijbehorende doelstellingen zijn om in 2050 volledig duurzaam, klimaatneutraal en circulair te zijn.

Echter, in het Klimaatakkoord (2019) staat verder officieel:

Het kabinet heeft met het nationale Klimaatakkoord een centraal doel: **het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49 % ten opzichte van 1990***. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van **55% in 2030**. Mocht een aangescherpte doelstelling in de EU niet haalbaar blijken, dan zal Nederland ernaar streven om met gelijkgestemde Noordwest-Europese landen tot ambitieuzere afspraken te komen dan de door de EU toegewezen landenallocatie. Omdat de uitkomst van de internationale gesprekken nog niet vaststaat, kan de uiteindelijke doelstelling voor 2030 afwijken van de 49% waar het kabinet nu van uitgaat. Een betekenisvolle stap is gezet in de Europese Raad van 20

juni 2019, waarbij een grote meerderheid van de lidstaten klimaatneutraliteit voor 2050 heeft omarmd. Het centrale doel van het Klimaatakkoord is, het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen.

*Ondertussen zijn de klimaatdoelstellingen voor 2030 officieel opgeschaald naar 55% reductie.

In de Omgevingsvisie staat ook:

Het is ons doel om een klimaatneutrale gemeente te zijn. Klimaatneutraal betekent dat we niet bijdragen aan klimaatverandering. Daarom sluiten we aan bij de landelijke doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen: met 55% in 2030 (ten opzichte van 1990) (het streven is zelfs 60% vermindering) en met 95% in 2050. In 2050 willen we ook aardgasvrij zijn.

Verderop staat in dezelfde Omgevingsvisie: In 2030 hebben **we** een CO₂-reductie van 55% gerealiseerd, ten opzichte van 1990. Het streven is zelfs 60% vermindering. In 2050 is de gemeente Gooise Meren volledig aardgasvrij.

Het woord **we** in bovenstaande tekst impliceert dat we als gemeente dit zelf willen voor Gooise Meren .

Vraag 1:

Waarom wordt, in het licht van bovenstaande citaten, alleen gesproken over klimaatneutraal in 2050?

Antwoord:

Zoals al meerdere malen aangegeven is de formulering in de omgevingsvisie achteraf bekeken ongelukkig. Het suggereert dat wij ons lokaal inspannen voor het behalen van het landelijke tussendoel. Dat is niet zo. We leveren hier met onze lokale inspanningen een bijdrage aan. Deze tekst in de Omgevingsvisie kan pas worden aangepast als deze visie wordt herzien.

De meeste raadsleden hebben tijdens een recente PA sessie over dit beleidskader duurzaamheid duidelijk uitgesproken behoefte te hebben aan duidelijk geformuleerde tussenklimaatdoelstellingen voor 2030 en de stappen tussenin. Er is o.i. in de beantwoording op deze behoefte nog geen duidelijk antwoord gekomen.

Waarom wil men zowel jaarlijkse doelen als een tussendoel niet formuleren of opnemen in dit document? We zouden immers de landelijke klimaatdoelstellingen volgen? Hier is ons inziens geen goed onderbouwde afwijzingsreden voor.

Is het college alsnog bereid om een duidelijke tussen klimaatdoelstelling voor het jaar 2030 te formuleren en deze op te nemen in dit beleidskader en daarnaast ook een duidelijke nulmetingsjaar hierin op te nemen (of het nou 1990 wordt of fusiejaar 2016)?

Antwoord:

Het voorliggende beleidskader heeft als doel om vast te stellen op welke beleidsvelden Gooise Meren in de uitvoering van de bredere duurzaamheidsopgave haar accent wil leggen. Tevens wordt in dit beleidskader weergegeven welke langjarige landelijke of eigen doelen uit o.a. de Omgevingsvisie daarbij leidend zijn. In de beleidsdocumenten die voor de verschillende pijlers m.b.t. energie, circulaire samenleving en voedsel worden uitgewerkt, wordt nader ingegaan op tussentijdse doelen.

Vervolg vraag:

Veel gemeenten hebben wel doelstellingen voor eigen klimaatbeleid geformuleerd en gecommuniceerd. Zo zegt bijvoorbeeld gemeente Scheidam 'de doelen van ons klimaatbeleid zijn: 49% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 1990'. Een ander willekeurig voorbeeld is; de gemeente Molenlanden dat in 2050 CO₂ -neutraal wil zijn en streeft met andere gemeenten in de regio Alblasserwaard naar 49% CO₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990.

Antwoord

Onze ambitie is om in 2050 volledig duurzaam, energieneutraal en circulair te zijn. Hiermee volgen we de Europese en landelijke afspraken. Zoals reeds meerdere malen aangegeven als antwoord op vergelijkbare vragen, is het niet mogelijk om de CO₂-reductie ten opzichte van 1990 voor onze gemeente op een betrouwbare wijze te meten. Het streven blijft om in Gooise Meren zoveel als mogelijk bij te dragen aan de landelijke doelstelling om voor 2030 de CO₂-uitstoot met 55% of 60% te verminderen. Wanneer we in de begroting opschrijven dat we in 2030 binnen onze gemeentegrenzen streven naar 55 % CO₂-reductie, moeten we dit ook verantwoorden. Dit kunnen we echter niet vanwege het gebrek aan betrouwbare gegevens. Daarom kiezen we ervoor op dit moment te focussen op de doelstelling voor 2050, waarmee we de ambitie niet naar beneden bijstellen, maar juist kijken naar de langetermijneffecten van beleid.

Aanvullend een vervolgvraag:

Het college (de wethouder) gaf aan dat de tussenklimaatdoelstelling voor 2030 volledig is losgelaten door het college, omdat men dit, bij nader inzien, als een onrealistisch tussendoel beschouwd. Waarom vindt het college dit tussendoel nu onrealistisch? Welke nieuwe inzichten en cijfers heeft het college om dit **opeens** te concluderen?

We weten überhaupt niet waar we nu precies staan m.b.t. de voortgang in het behalen klimaatdoelen en t.o.v. een nulmetingjaar? Dan is nu al een conclusie trekken toch zeer voorbarig en ongegrond? Graag een reflectie/beantwoording hierop.

Antwoord:

Met dit beleidskader en de beleidsnota's die op dit moment voor de verschillende pijlers worden uitgewerkt, formuleert het college haar eigen tussendoelen waar op gemonitord kan worden. Daarbij wordt rekening gehouden met de beïnvloedingsruimte die we als gemeente hebben. In de afzonderlijke beleidsnota's wordt hier op ingegaan.

Vraag 2

VRAAG: In dit beleidskader is het voor PLEK niet duidelijk hoe men de doelen die bijdragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen zal gaan formuleren of realiseren. Er moet ons inziens eerst één centraal klimaatdoel worden geformuleerd om te kunnen zien hoeveel elk beleidsterrein aan dit centrale klimaatdoel bijdraagt. Dat zou goed in kaart gebracht moeten worden, voordat men überhaupt een beleidskader duurzaamheid op gaat stellen. Is het college hiermee eens?

Antwoord:

Het beleidskader laat zien op welke beleidsvelden Gooise Meren accent legt en verwijst naar de bijbehorende landelijke doelen en doelen uit de Omgevingsvisie waarop aanvullend beleid en uitvoering gebouwd wordt. Zie ook de beantwoording bij vraag 1.

Er worden zes beleidsterreinen genoemd die een bijdrage 'kunnen leveren' aan reductie van broeikasgassen, maar er is niet vooraf onderzocht wat de ingeschatte reductiebijdrage aan klimaatdoelstellingen zou kunnen zijn per beleidsterrein (een prioritering) Dat is toch een verkeerde chronologische volgorde van uitwerking van zo een kader?

Dit bevreemd ons des te meer, omdat eerder juist wel onderzocht is wat de uitstootbijdrage is per sector. Dat is in 2016 gedaan in opdracht van het college/de regio (zie nulmeting energiegebruik Gooise Meren (Auteur drs. J. van der Heide Co-lezer drs. ir. G.C.M. Uitbeijerse Datum 17 mei 2016) Daar is in kaart gebracht welke sectoren in Gooise Meren het meest bijdragen aan de uitstoot van broeikasgassen. Duidelijk te zien is dat woningen (gebouwde omgeving) en verkeer en vervoer de grootste uitstootbronnen waren in Gooise Meren, terwijl landbouw en industrie lokaal nauwelijks een rol speelde. Ook hier is al een prioritering in gebracht.

Vervolgvraag:

Is het college het ermee eens dat we eerst moeten prioriteren in bijdragen van beleidsvelden aan klimaatdoelen? Is het college het ook mee eens dat eerst een nulmetingsjaar moet worden geformuleerd voor Gooise Meren (als men kiest af te wijken van 1990) en eerst een concreet (eigen) tussendoel voor 2030 moeten worden geformuleerd (als men ervoor kiest om

Antwoord:

Het beleidskader is voor deze afwegingen niet het juiste document. Zoals al eerder gezegd wordt dit kader als fundament gezien waarop we ons verdere beleid en de uitvoering daarvan verder bouwen en uitwerken. De afwegingen waar u het over heeft vinden plaats bij de vaststelling van de afzonderlijke beleidsdocumenten.

Tijdens het thema-uur over de Energietransitie op 27 maart jl. is aan u een nieuwe analyse uit 2023 gepresenteerd van ons energiegebruik in Gooise Meren. Deze analyse vormt de basis voor de beleidsnota energietransitie die binnenkort naar uw raad komt.

Overigens is het goed om te vermelden dat initiatieven uit de samenleving en de daarbij behorende betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers bij duurzaamheid en het aanpakken van het verbeteren van de kwaliteit van onze leefomgeving ook een overweging kan zijn om inzet te plegen.

Vraag 3

Inleiding vraag

De Sustainable Development Goals uit het Afwegingskader Duurzaamheid vormen de kapstok voor de zes beleidsterreinen van het beleidskader Duurzaamheid. Dat is ook daadwerkelijk gepresenteerd tijdens de sessie hierover.

Inleiding vraag: Hiermee is duidelijk dat vooral de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) de basis vormen van dit document. Daarmee is ook duidelijk geworden dat klimaatdoelstellingen slechts een onderdeel zijn van dit Beleidskader Duurzaamheid.

Tijdens dezelfde presentatie aan de raad is de gewenste reductie van de uitstoot van broeikasgassen om klimaatverandering tegen te gaan, als hoofdreden voor het opstellen van dit document gegeven.

Vraag:

Hierin ziet PLEK dus een tegenstrijdigheid in de centrale doelstelling van het beleidskader duurzaamheid.

Waarom is de hoofdfocus en bijna alle aandacht van dit document hoofdzakelijk gericht op de SDG's en niet expliciet op het behalen van concrete klimaatdoelstellingen?

Denkt het college niet dat het verstandiger zou zijn om een apart klimaatbeleidsplan op te stellen naast dit geplande duurzaamheidsbeleidsplan? Immers beide documenten beogen wel duidelijk aparte centrale beleidsdoelen.

Antwoord:

Het beleidskader Duurzaamheid benoemt de duurzaamheidsopgaven waar Gooise Meren mee aan de slag gaat en die integraal bijdragen aan de landelijke klimaatdoelstellingen. Daarbij vormt het Afwegingskader Duurzaamheid, vastgesteld door het college op 14 september 2021 en aan uw raad verzonden middels Raadsmededeling 2304726, een belangrijke basis voor de prioritering van het maken van beleidskeuzes en -plannen. Een belangrijke onderlegger hierbij zijn de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) zoals met u gedeeld tijdens het thema-uur. Hierop voortbordurend vormen deze nu de kapstok voor dit integrale duurzaamheidsbeleid. Het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen is het primaire doel en daarbij zijn de SDG's behulpzaam als drager.

De zes benoemde beleidsvelden dragen ieder op een eigen wijze bij aan het verbeteren van ons klimaat. Het apart opmaken van een klimaatbeleidsplan voegt niets extra's toe. De doelstellingen op het gebied van klimaat zijn terug te vinden in de bestaande beleidsplannen (biodiversiteit, klimaatadaptatie en mobiliteit) en de nog vast te stellen beleidsplannen m.b.t. energie, circulariteit en voedsel.

Vraag 4

Inleiding vraag:

Het college schrijft in haar raadsvoorstel dat 'de zoektocht naar welke indicator(en) hiervoor geschikt zijn loopt en zal de komende jaren actueel blijven.' Aan de raad zouden echter al expliciete indicatorenkeuzes voor het meten van klimaatdoelstellingen worden voorgelegd tijdens de expertsessie van 27 maart 2024 en dan met name voor het concreet kunnen monitoren van klimaatdoelen.

In de uitnodiging stond namelijk:

'Het monitoren van onze voortgang en het verkennen van andere meetbenaderingen zijn essentieel voor het uiteindelijk behalen van onze ambities. Daarom nodigt de portefeuillehouder duurzaamheid u uit voor een informatieve bijeenkomst gericht op kennis over inzet van duurzaamheidsindicatoren, waarbij een expert inzicht geeft in gebruikte methodes, nieuwe alternatieven...'

Vraag: Waarom doet het college alsof we nu nog geschikte indicatoren voor klimaatdoelstellingen moeten zoeken (in een zoektocht) terwijl er al legio goed uitgewerkte en geschikte klimaatbeleidsindicatoren beschikbaar zijn wat betreft controleren op behalen van klimaatdoelstellingen zoals o.a. de CO₂ Prestatieladder (reductie van broeikasgassen in CO₂ equivalenten)?

Antwoord

We moeten keuzes maken welke indicatoren geschikt zijn en waarom. Voor het lokale niveau bestaan geen of weinig geschikte indicatoren voor klimaatdoelstellingen. Voor gemeenten is dit een zoektocht. De eerste stap is het vaststellen van beleidsdoelstellingen voor de beleidsvelden energietransitie, circulaire samenleving en voedsel. Binnenkort komen de beleidsdocumenten voor deze beleidsvelden naar uw raad. Voor de andere drie beleidsvelden (Biodiversiteit, Klimaatadaptatie en Mobiliteit) zijn al doelen benoemd. De volgende stap is het maken van een keuze voor indicatoren die passen bij de doelen van de afzonderlijke beleidsterreinen en waarvoor actuele data beschikbaar zijn voor onze gemeente.

Eind 2025 ontvangt de raad de eerste voortgangsmeter waarin we, met de beschikbare data, de resultaten van dat moment laten zien van zowel het integrale duurzaamheidsbeleid als de afzonderlijke pijlers.

De portefeuillehouder gaat graag met de raad in gesprek over hoe we onze monitoring van de dan vastgestelde doelen, concreet gaan inrichten.

Vraag 5

Tijdens de sessie op de Politieke Avond van 13 november is verteld dat we als raad jaarlijks voortgangsrapportage zouden ontvangen. In de stukken zelf staat iets anders namelijk; 'Daarnaast is eens in de twee jaar een moment voorzien om de voortgang van het duurzaamheidsbeleid met uw raad te evalueren'.

Vraag: Wat is de juiste antwoord? Rapportage over behalen van klimaatdoelen op jaarbasis of per twee jaar?

Antwoord

We rapporteren jaarlijks in de gangbare P&C-documenten over de voortgang van het duurzaamheidsbeleid en zullen tweemaal per jaar zoals in het stuk staat, met u in gesprek gaan om de voortgang te evalueren.

Vraag 6

In het document staat dat op korte termijn er wel behoefte is aan een senior beleidsadviseur (1 fte) voor coördinatie op het beleidsterrein duurzaamheid. Fijn om te horen want PLEK juicht de komst van een ervaren coördinator toe en wil deze behoefte zeker gaan ondersteunen.

Vraag: Waarom wordt niet specifiek als taakomschrijving benoemd dat deze senior beleidsadviseur ook verantwoordelijk dient te zijn voor coördinatie op het terrein van klimaat(beleid) en behalen van klimaatdoelen? We hebben het hier immers vooral over klimaat gerelateerde projecten en terreinen (beleidsterreinen energietransitie en mobiliteit bijvoorbeeld) en er is steeds genoemd dat dit alles dient om reductie van broeikasgassen te realiseren?

Vraag:

Kan deze senior beleidsadviseur dan niet beter een gecombineerde coördinator Klimaat- en Duurzaamheidsbeleid worden?

Antwoord

Klimaat(beleid) en het behalen van de doelen is onderdeel van het integrale duurzaamheidsbeleid en valt zodoende mede onder de taken van de senior beleidsadviseur.

Vraag 7

Het college gaf in beantwoording tijdens de Politieke Avond aan dat iemand intern deze rol op zich zou gaan nemen (vanuit financiële voordelen) maar die zeer specifieke expertise hebben we nu toch niet intern of is deze expertise wel aanwezig in het gemeentehuis? Graag een toelichting hierover.

Antwoord

Dit betreft taken die op dit moment ook al (deels) belegd zijn, maar nog niet gebundeld. Die bundeling bij 1 persoon geeft meer focus en zorgt voor meer integrale 'bewaking'. Met de ontwikkeling van de beleidskaders op de afzonderlijke pijlers waarop dit duurzaamheidsbeleid is gestoeld, is nu ruimte gekomen voor een ervaren beleidsadviseur om door te schuiven naar de rol van senior beleidsadviseur duurzaamheid.

Vraag 8

Andere gemeentes hebben nu voor **de eigen gemeentelijke organisatie** concrete klimaatdoelstellingen geformuleerd en gebruiken daarvoor o.a. de CO₂-prestatieladder. Een meetinstrument waarmee men de CO₂-uitstoot en energieverbruik kunnen volgen en sturen. Ook wel een CO₂-managementsysteem genoemd. Bijvoorbeeld gemeente Hilversum doet dit en heeft hiervoor wél concrete klimaatdoelstellingen geformuleerd: Zo wil bijvoorbeeld gemeente Hilversum in 2027, vergeleken met 2019, 70% minder CO₂ uitstoten. Dit bereiken ze door:

- 30% te besparen op gas en brandstof
- 40% te besparen op elektriciteit en zakelijk gereden kilometers
- Daarnaast willen ze 5% energie besparen

Vraag:

Waarom heeft de gemeente Gooise Meren dit niet gedaan voor de eigen organisatie? Tot nu toe zien we dit ook niet terug als specifiek benoemd beleidsterrein of aandachtsveld. Is men van plan om ook voor de eigen gemeentelijke organisatie klimaatdoelstellingen te formuleren en te communiceren naar inwoners en ondernemers in het kader van haar voorbeeldrol als gemeente?

Antwoord

Sinds het begin van de fusie (2016) wordt ingezet op verduurzaming van de eigen organisatie. Als meetinstrument is hiervoor de milieubarometer gekozen. De milieubarometer is een tool van Stichting Stimular die organisaties helpt om de eigen CO₂-uitstoot in beeld te brengen en wordt door een groot aantal organisaties en overheden gebruikt om de CO₂-footprint te meten. De CO₂-footprint is een van de indicatoren Duurzaamheid die opgenomen zijn in het Jaarverslag